

פרק יד

נתיבות תשובה פרטיות

א. כשם שצריכים להעלות את המדות והמחשבות הרעות לשרשן, כדי לתקן ולמתקן. כן צריכים להעלות את המדות והמחשבות הקטנות, אע"פ שהן טובות אבל אינן במעלה גדולה ומאירה, למקור שרשן, ולהאירן באור של גדולה. וכשם שמועילים לעולם כולו בעלית המדות והמחשבות הנפולות, כך ויותר מועילים ומטיבים לעולם ע"י העלאתן של המדות והמחשבות הקטנות כשעולות לאורה גדולה. ומדה זו של העלאת דברים קטנים לגדלות אינה פוסקת ככל עת ובכל שעה, והיא התשובה הגמורה שצדיקים גמורים באים על ידה להיות עולים כמעלות בעלי תשובה.

*א. כשמסתכלים הסתכלות רוחנית, ומכירים שהענינים הרוחניות סתומות הן מפני פגמי הנפש, שגרמו העוונות, ומתוך הצער של מיעוט האורה מתחרטים על החטאים בכלל ובפרט, וחפצים בכל לב לטהר את המעשים והמדות על מכוניהם, כדי שלא תשאר עוד הסתימה מעכבת את האור העליון מלחדור בתוכיות הנשמה החושבת. — זהו הדרך לבא לתשובה עילאה, תשובה דחזיא לחפאה על כל עוברין.

ב. לפעמים ע"י מה שמתאמצים להיות מדובק ברוחניות עליונה, מתרוממים כל כחות החיים הרוחניים למעלה בעולם המחשבה העליונה, והגוף נעזב מן הנשמה, וע"י זה המדות הרעות שולטות בו. ואח"כ כשהסתכלות הרוחנית העליונה נגמרת, וכח החיים חוזר לרגילות שלו, מוצאת הנשמה את הגוף שבור בקלקולי תכונותיו, ומתחילה מלחמה פנימית גדולה ומסוכנת מאד. ובשביל כך צריכה היא התשובה, עם חפץ זכוך המדות, להיות קודמת לעליה ההסתכלותית, ואז מכשירים איזה צד של מגע בין הגוף אל הנשמה גם בהתעלותה העליונה.

ג. כשבאים לשוב בתשובה צריכים לדעת שאין שום מניעה בדבר. אפילו אותם כ"ד הדברים המעכבים את התשובה, תיכף כשמבקשים ובאים לשוב עליהם שוב אינם מעכבים. ואין לבטל שום נטיה של תשובה, לא קטנה שבקטנות, מפני שפלותה, לומר שאין הרעיון הקטן ראוי לפי מדתו שהאדם משער את עצמו, ולא את הרעיון היותר גדול, לומר שהוא גבוה יותר מערכו. כי הכל עולה ומצטרף ביחד לקומה שלמה ועולם מלא של תשובה, שהוא יקר, גדול וקדום מכל העולמות האחרים.

ד. מה שמוטבעים לפעמים במניעות גדולות, בין בענינים שבין אדם למקום, בין בענינים שבין אדם לחברו, לא יעכב כלל את התשובה הרוחנית. וכיון שמבקשים לשוב אל ד' שבים, והאדם מתחדש ככריה חדשה. והציצים המעשיים, שצריכים לזירוז גדול לחקנם, יצפה עליהם תמיד לתקנם, ויסגל לעצמו מדת השפלות ביותר כ"ז שלא תקן איזה דבר בפועל, ממה שיש לו לתקן בדרך מעשי, וישתוקק לתקון השלם. וממילא יבא הדבר לידי כך שיעזרהו השי"ת לתקן הכל בפועל. אבל גם כשלא נודמן לו עדיין התקון, בין